

Nr 499.

Av fröken Vinge m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 70, med förslag till lag angående dyrtidstillägg för år 1952 å särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn.

I proposition nr 70 har Kungl. Maj:t föreslagit dyrtidstillägg under 1952 på de särskilda barnbidrag, som utgår enligt lagen den 26 juli 1947 (nr 530) om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn.

Bidragen utgår f. n. med högst 420 kronor till föräldralösa och med dem jämställda barn samt med högst 250 kronor till barn till änkor och invalider m. fl. Bidragen, som utgår längst till och med den månad under vilken barnet fyller sexton år, är inkomstprövade.

Det i propositionen framlagda förslaget, som grundar sig på en av pensionsstyrelsen utförd utredning, innebär en förhöjning av bidragen med 105 kronor för den förstnämnda huvudgruppen och 70 kronor för den senare eller med 25 % respektive 28 %. Pensionspristalet, vilket reglerar folkpensionärernas indextillägg och vilket pensionsstyrelsen haft till riktpunkt vid utarbetandet av sitt förslag om dyrtidstillägg på de särskilda barnbidragen, har nu uppnått 133 och väntas under året nå 135. Det föreslagna dyrtidstillägget ger alltså inte full kompensation för levnadskostnadernas stegring.

Inte heller den tekniska utformning, som dyrtidskompensationen erhållit i det i propositionen framlagda förslaget, kan anses fullt tillfredsställande. Departementschefen föreslår i likhet med pensionsstyrelsen, att dyrtidskompensationen skall utgå i form av fixa, fristående tillägg. Detta innebär att förmånstagarna inom vardera huvudgruppen i dyrtidstillägg erhåller samma belopp i kronor räknat (enligt förslaget 105 respektive 70 kronor) oavsett om barnbidragen utgår med till följd av inkomstprövningen reducerade belopp eller icke. De nuvarande inkomstgränserna skulle därvid bibehållas.

Såsom bl. a. socialstyrelsen påpekat medför systemet den olägenheten, att det s. k. tröskelproblemet förvärras. Denna olägenhet skulle undvikas, om kompensationen gavs i form av en förhöjning av själva bidragen, varigenom dyrtidstilläggen skulle falla bort i samma takt som bidragen och inkomstgränserna vid inkomstprövningen förskjutas uppåt.

Pensionsstyrelsen har varit medveten om de olägenheter, som medföljer systemet med fristående fixa tillägg, men har ansett att detta system dock borde accepteras såsom ett provisorium i avvaktan på en mera definitiv anordning. En lösning i form av förhöjning av själva barnbidragen skulle

nämligen med det nuvarande utbetalningssystemet möta vissa arbetstekniska svårigheter. Departementschefen har anslutit sig till pensionsstyrelsens mening.

Med hänsyn till de arbetstekniska svårigheterna och till vikten av att dyrtidskompensationen kan börja utbetalas så snart som möjligt torde det vara nödvändigt att godtaga det föreslagna systemet såsom ett *provisorium*. Vi vill dock starkt understryka, att en definitiv reglering av dyrtidskompensationen bör åstadkommas från och med nästa år och att man då bör övergå till ett system med förhöjning av själva barnbidragen.

Enligt vår mening tillhör de särskilda barnbidragen den kategori av sociala förmåner, vilkas realvärde borde tryggas genom indexreglering. Eftersom frågan om en mera definitiv dyrtidsreglering av de särskilda barnbidragen är föremål för utredning, avstår vi dock nu från att göra yrkande härom i avvaktan på utredningens förslag.

Om vi således för vår del såsom ett kortvarigt provisorium kan ansluta oss till den utformning av dyrtidstilläggen på de särskilda barnbidragen, som föreslagits i propositionen, vill vi dock beträffande tilläggens belopp på en punkt framställa ett ändringsförslag. Såsom ovan påpekats är den föreslagna dyrtidskompensationen icke tillräcklig för att återställa realvärdet av ifrågavarande bidrag. I särskilt hög grad gäller detta de bidrag, som utgår till föräldralösa och med dem jämställda barn, eftersom det föreslagna tillägget för denna kategori innebär en förhöjning med endast 25 %. Då denna grupp är i stort behov av ekonomiskt stöd, föreslår vi, att tillägget beträffande denna kategori höjes med 35 kronor, d. v. s. med ytterligare ett månadsbelopp. Härigenom blir dyrtidstillägget 140 kronor för 1952, innebärande en förhöjning av ca 33 %. Då pensionspristalet redan är uppe i 133 och under året väntas uppnå 135, bör någon övergångssvårighet vid en kommande definitiv reglering av dyrtidstillägget icke uppstå. Den av oss förordade ytterligare månadsutbetalningen kan förslagsvis ske i september.

Merkostnaderna utöver Kungl. Maj:ts förslag för genomförandet av denna förhöjning kan beräknas till omkring 49 000 kronor, varav 15 000 kronor kommer på kommunerna och 34 000 kronor på staten. Det av Kungl. Maj:t i förevarande proposition begärda anslaget bör således höjas med sistnämnda belopp.

Med stöd av det ovan anförda hemställer vi således,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 70 måtte för sin del besluta, att dyrtidstillägget för 1952 å de särskilda barnbidrag, som avses i 5 § lagen den 26 juli 1947 (nr 530) om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn, skall utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit utgå med 35 kronor även för september 1952;

att riksdagen till *Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.* måtte för budgetåret 1952/53 under

femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 9 334 000 kronor;

samt att riksdagen i övrigt måtte beakta i motionen framförda synpunkter.

Stockholm den 5 mars 1952.

Margit Vinge.

Daniel Wiklund
i Stockholm.

Helga Sjöstrand.

John R. Anderson
i Sundsvall.

Margit Wohlin.

Sven Gustafson
i Göteborg